

Plats: Lokal Olofström, Kommunhuset

Tid: 14:00 - 16:10

§ 28-48

§ 30 justeras omedelbart.

Beslutande:**Ersättare för:**

Morgan Bengtsson (S)
Rolf Jönsson (C)
Tommy Holmgren (SD)
Pirjo Veteli (S)
Håkan Assarsson (S)
Ola Claesson (S)
Ingeborg Braun (S)
Malin Åman (C)
Roal Bencic (SD)
Max Nielsen (SD)

Till och med kl. 15.50 § 36.
Ersätts därefter av Peter
Stenberg (SD)

Patrik Krupa (M)
Torsten Cairenius (M)
Glenn Bengtsson (KD)

Övriga deltagare:

Irène Robertsson, kommunchef
Anna-Karin Johansen, sekreterare
Thomas Eriksson (C)
Annika Eriksson Bencic (SD)
Peter Stenberg (SD)
Marianne Eriksson (M)
Levent Cankaya (V)
Karl Andrae, ekonomichef § 36
Öjvind Hatt, samhällsutvecklingschef § 29-33
Adnan Samardzic, kvalitets- och säkerhetschef § 34-35
Oskar Sandberg, planarkitekt § 29-33
Patrik Gerdovci, planarkitekt § 29-33

Sekreterare:

Elektronisk underskrift
Anna-Karin Johansen

Ordförande: *Elektronisk underskrift*
Morgan Bengtsson

Justerande: *Elektronisk underskrift*
Pirjo Veteli

Anslagsbevis: Protokollet justeras elektroniskt och anslås på Olofströms kommuns digitala anslagstavla.

Kommunstyrelsen

KS § 41/2025

KS 2024/3553

§ 41/2025 Remissvar från Regeringskansliet om förslag att möjliggöra utvinning av uran som koncessionsmineralKommunstyrelsens beslut:

Olofströms kommun lämnar svar på remiss från regeringskansliet om förslag att möjliggöra utvinning av uran som koncessionsmineral enligt yttrande/bedömning nedan.

Reservation

Patrik Krupa (M), Torsten Cairenius (M), Tommy Holmgren (SD), Max Nielsen (SD) och Roal Bencic (SD) reserverar sig mot beslutet.

Yrkande:

Patrik Krupa (M) yrkar med bifall av Tommy Holmgren (SD) att remissen ska besvaras med: "Sverige behöver en stabil elförsörjning som måste vara billig, så att Sverige blir konkurrenskraftigt. I en orolig värld måste vi vara självförsörjande på råvaran uran. Det är förmätet att anse att brytning bara ska ske i andra länder p.g.a. risk för miljöpåverkan. Det är förmätet att anse att det är ett otäckt jobb som vi låter andra länders befolkning utföra åt oss. Därför behöver vi ha egen uranbrytning där det finns lönsamma fyndigheter. Att det finns här i Olofströms kommun är kanske inte troligt men kan inte uteslutas. Finns fyndigheter, så är det vår skyldighet mot Sverige som land att tillåta brytning."

Beslutsgång:

Ordföranden ställer arbetsutskottets förslag till beslut mor moderaternas yrkande och finner att kommunstyrelsen beslutar enligt arbetsutskottets förslag till beslut

Omröstning:

Omröstning begärs och genomförs med sju röster för arbetsutskottets förslag till beslut (JA) och sex röster för moderaternas yrkande (NEJ).

Namn	Röst
Rolf Jönsson (C)	JA
Tommy Holmgren (SD)	NEJ
Ingeborg Braun (S)	JA
Ola Claesson (S)	JA
Pirjo Veteli (S)	JA
Håkan Assarsson (S)	JA
Malin Åman (C)	JA
Roal Bencic (SD)	NEJ

Kommunstyrelsen

KS § 41/2025

KS 2024/3553

Max Nielsen (SD)	NEJ
Patrik Krupa (M)	NEJ
Torsten Cairenius (M)	NEJ
Glenn Bengtsson (KD)	NEJ
Morgan Bengtsson (S)	JA
Resultat: sju JA, sex NEJ	

Ärendebeskrivning

Klimat- och näringslivsdepartementet önskar svar på remiss från regeringskansliet om förslag att möjliggöra utvinning av uran som koncessionsmineral senast den 20 mars 2025. Svaret lämnas med e-post till kn.remissvar@regeringskansliet.se med kopia till beatrice.matsson@regeringskansliet.se. Ange diarienummer KN2024/02540 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet.

Klimat- och näringslivsdepartementet föreslår lagändringar i promemorian "Att återigen möjliggöra utvinning av uran" för att åter tillåta uranbrytning i Sverige. Förslaget syftar till att stärka Sveriges gruvsektor och självförsörjning av kritiska råvaror, men det innebär även en förändrad miljö- och säkerhetsprövning för uranbrytning.

Uran är ett svagt radioaktivt grundämne som ofta förekommer tillsammans med andra metaller. Sverige har ett förbud mot utvinning av uran sedan 2018, vilket begränsar möjligheten att prospektera och utvinna vissa kritiska råvaror. Behovet av metaller och mineral, inklusive uran, ökar i takt med den gröna omställningen och energisäkerheten. Förbudet gör det svårare att effektivt använda Sveriges naturresurser och påverkar landets självförsörjning på viktiga råvaror.

Promemorians förslag på Lagändringar är att ta bort förbudet mot uranbrytning i Miljöbalken, att Uran återinförs som ett koncessionsmineral i Minerallagen och Gruvbolag med koncession för uran måste föra journal över sin verksamhet enligt Mineralförordningen. Förslag för tydligare regler för kärntekniska anläggningar föreslås också då endast de som prövas av regeringen enligt kärntekniklagen ska omfattas av regeringens obligatoriska tillåtighetsprövning.

Motiveringen till att ändra lagstiftningen är att Uranpriset har stigit och intresset för kärnkraft ökar globalt, vilket gör brytning mer lönsam. Sverige kan minska beroendet av importerade metaller och stärka sin roll inom gruvnäringen.

Uranbrytning medför miljörisker liknande andra gruvor, men modern teknik och regelverk kan minimera påverkan enligt promemorian. Förslaget kan påverka kommuners inflytande över beslut om gruvverksamhet.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2026.

Kommunstyrelsen

KS § 41/2025

KS 2024/3553

Yttrande/Bedömning

Uranbrytning i Sverige innebär flera risker och utmaningar som måste vägas mot de ekonomiska och energipolitiska fördelarna. Uranbrytning i Sverige kan stärka energiförsörjningen, skapa ekonomiska möjligheter och bidra till EU:s råvarustrategi, samtidigt som miljö- och säkerhetsaspekter kan hanteras genom strikta regler och modern teknik.

Nackdelar:

Uranbrytning genererar avfall som kan innehålla radioaktiva ämnen, vilket kräver långsiktig och säker hantering. Lakning av uran kan leda till utsläpp av tungmetaller och radioaktiva ämnen i grundvatten och vattendrag. Dagbrott och underjordsgruvor kan förändra landskapet och leda till förlust av biologisk mångfald.

Arbetare i urangruvor kan utsättas för radioaktivt damm och radon, vilket ökar risken för lungcancer. Uran är giftigt och kan påverka njurfunktionen vid långvarig exponering, särskilt genom dricksvatten.

Många kommuner och invånare kan motsätta sig uranbrytning på grund av hälsorisker och miljöpåverkan. Lagändringen kan minska kommunernas inflytande över beslut om gruvor. Uranbrytning kan skada Sveriges internationella rykte som ett land med starka miljöskyddslagar.

Tidigare har uranbrytning i Sverige ansetts olönsam. Investeringar i ny gruvdrift kan vara riskfyllda om uranpriserna sjunker. Historiska exempel visar att sanering av urangruvor kan bli mycket kostsam och belasta skattebetalarna.

Efterfrågan på uran är starkt kopplad till kärnkraftsutvecklingen, som kan förändras politiskt och teknologiskt. Även om Sverige inte anrikar uran, kan ökad brytning leda till större internationell uppmärksamhet kring icke-spridningsfrågor.

Uranhandel och export kan påverka Sveriges relationer med andra länder och skapa nya säkerhetsutmaningar.

Fördelar:

Sverige importerar idag allt uran till sina kärnkraftverk. Inhemsk utvinning kan minska beroendet av andra länder. Tillgång till egen uranbrytning kan bidra till en stabil och långsiktig energiförsörjning. Sverige planerar att bygga ny kärnkraft, och tillgång till inhemskt uran kan underlätta expansionen.

Uranbrytning skulle skapa nya arbetstillfällen inom prospektering, brytning och anrikning. Gruvnäringen kan generera ekonomiska intäkter för både staten och lokalsamhällen. Priset på uran har stigit, vilket kan göra brytning ekonomiskt fördelaktigt.

Sverige har strängare miljölagar än många av de länder där uran bryts idag, vilket kan leda till mer hållbar brytning. Uran förekommer ofta tillsammans med andra metaller, t.ex. sällsynta jordartsmetaller, som är viktiga för grön teknik. Svensk teknik och regler kan minimera miljö- och hälsofarliga effekter av uranbrytning.

Kommunstyrelsen

KS § 41/2025

KS 2024/3553

Sverige köper idag uran från bl.a. Kazakstan och Ryssland. Inhemsk utvinning minskar beroendet av dessa länder. EU vill öka sin självförsörjning av kritiska råvaror, och svensk uranbrytning kan bidra till detta mål. En inhemsk uranindustri kan driva teknikutveckling inom gruvteknik, miljöteknik och kärnbränslehantering.

Då nackdelarna överväger fördelarna av uranbrytning i Sverige samt att de flesta svenska uranfyndigheter har relativt låga halter jämfört med världens största gruvor, vilket kan påverka den ekonomiska lönsamheten så anser Olofströms kommun att ändringen i lagstiftningen ska utredas noggrant av regeringskansliet.

Olofströms kommun ställer sig negativa till att ändra lagstiftningen om uranbrytning förutom om fyndigheterna av uran förekommer som biprodukt i vissa existerande gruvor, t.ex. vid brytning av sällsynta jordartsmetaller och järnmalm. Om uranbrytning tillåts anser Olofströms kommun att eventuell utvinning av uran kan utvinnas ur sådana avfallshögar.

Barnrätts- och jämställdhetsperspektiv

Uranbrytning kan ha både direkta och indirekta effekter på barn och jämställdhet, särskilt kopplat till hälsa, ekonomi och samhällsutveckling.

- Uranbrytning kan leda till spridning av radon och tungmetaller i vatten och luft, vilket kan påverka barns hälsa negativt.
- Uran i grundvatten kan vara skadligt för barns njurar och skelettutveckling vid långvarig exponering.
- Gruvverksamhet kan öka förekomsten av partiklar i luften, vilket kan förvärra luftvägsproblem, särskilt hos barn med astma.
- Om uranbrytning leder till miljöförändringar, kan det påverka barns uppväxtmiljö och möjligheter till utelek och en hälsosam vardag.
- Samiska barn kan påverkas negativt om gruvdriften påverkar rennäring och kulturarv.
- Om familjer tvingas flytta på grund av gruvetableringar eller miljöproblem kan barns skolgång påverkas.
- Gruvnäringen är traditionellt en mansdominerad bransch, vilket kan leda till att kvinnor inte får ta del av nya jobb och ekonomiska möjligheter i samma utsträckning.
- Om lokalsamhället blir beroende av gruvindustrin kan det minska kvinnors möjligheter att arbeta i andra sektorer.
- Uranexponering kan påverka fosterutvecklingen och leda till ökad risk för missfall och fosterskador.
- Kvinnor har ofta större ansvar för barns hälsa och omsorg. Om uranbrytning leder till hälsoproblem kan det belasta kvinnor mer.
- Samiska kvinnor som arbetar inom rennäring och kultur kan påverkas om markexploatering försvårar traditionellt liv och försörjning.

BeslutsunderlagTjänsteskrivelse

Att åter möjliggöra utvinning av uran som koncessionsmineral

Beslutet skickas till

kn.remissvar@regeringskansliet.se

beatrice.matsson@regeringskansliet.se

Miljösamordnare/landsbygdsutvecklare K.M

Samhällsutvecklingschef Ö.H

OLOFSTRÖMS
KOMMUN

Kommunstyrelsen

KS § 41/2025

Protokoll

Sammanträdesdatum

2025-03-04

7(7)

KS 2024/3553